

Doksisiklin kullanımına bağlı oluşan foto-onikoliz: Bir olgu sunumu

Photo-onycholysis due to doxycycline usage: A case report

Ömer Faruk Elmas, Okan Kızılyel, Mahmut Sami Metin, Handan Bilen, Şevki Özdemir,
Mustafa Atasoy

Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Deri ve Zührevi Hastalıklar Anabilim Dalı, Erzurum, Türkiye

Özet

Doksisiklin dermatolojide ve dermatoloji dışında birçok endikasyona yönelik olarak kullanılabilen tetrasiklin grubu, geniş spektrumlu bir antibiyotiktir. Doksisiklin kullanımı durumunda başta fototoksik reaksiyonlar olmak üzere bir takım dermatolojik yan etkiler, bunun yanı sıra özefajit ve hepatotoksisite gibi sistemik yan etkiler görülebilir. Birçok etyolojik faktöre bağlı olarak ortaya çıkabilen ve tırnak plağının tırnak yatağından ayrılması olarak tanımlanan "onikoliz" nadiren doksisiklin kullanımına bağlı olarak gelişebilir. Bruselloz tanısı ile doksisiklin kullanan ve el parmağı tırnaklarının tamamında onikoliz tablosu ile başvuran 12 yaşında bir erkek olgu sunuyoruz. (Türkderm 2014; 48: Özel Sayı 2: 87-8)

Anahtar Kelimeler: Bruselloz, doksisiklin, onikoliz

Summary

Doxycycline is a wide spectrum antibiotic of tetracycline group that is used in dermatology and other clinical practices for many indications. Beside systemic side effects, such as esophagitis and hepatotoxicity, doxycycline usage may cause many dermatological side effects, especially phototoxic reactions. Onycholysis that is described as separation of the nail plate from the nail bed may be caused by many etiological factors and it is rarely a result of doxycycline usage. We report a 12-year-old boy who presented with onycholysis at all of his finger nails caused by doxycycline usage for brucellosis. (Turkderm 2014; 48: Suppl 2: 87-8)

Key Words: Brucellosis, doxycycline, onycholysis

Giriş

Doksisiklin, dermatolojide ve dermatoloji dışında birçok endikasyona yönelik olarak kullanılabilen, geniş spektrumlu, tetrasiklin grubu bir antibiyotiktir. Doksisiklin başta fototoksik reaksiyonlar olmak üzere bir takım dermatolojik yan etkilere ve sistemik komplikasyonlara neden olabilir. Doksisiklinin nadir görülen dermatolojik yan etkilerinden olan onikoliz, tırnak plağının tırnak yatağından ayrılması olarak tanımlanır^{1,2}. Doksisikline sekonder gelişen onikoliz tablosu nadiren görüldüğü için olgumuzu sunuyoruz.

Olgu Sunumu

On iki yaşında erkek hasta, el tırnaklarının tamamında kahverengi renk değişikliği ve ağrı ile başvurdu. Hasta yaklaşık 20 gündür bruselloz tanısı ile 100 mg/gün doksisiklin kullanıyordu. Başka bir ilaç kullanım öyküsü yoktu. Hastanın dermatolojik muayenesinde tüm el tırnaklarında onikoliz ve kahverengi pigmentasyon saptandı (Resim 1, 2). Lunula normal görünümdeydi, tırnak plağında herhangi bir değişiklik ve subungual hemoraji saptanmadı. Hastanın herhangi bir dermatolojik hastalığı ve alerji öyküsü yoktu. Psöriyatik lezyon saptanmadı. Tırnak bakım ürünü teması veya tırnağa yönelik bir travma anamnezi yoktu. Tırnaktan yapılan direkt

Yazışma Adresi/Address for Correspondence: Dr. Mahmut Sami Metin, Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi, Deri ve Zührevi Hastalıklar Anabilim Dalı, Erzurum, Türkiye
Tel.: +90 442 344 71 74 E-posta: drmsamimetin@gmail.com **Geliş Tarihi/Received:** 21.12.2013 **Kabul Tarihi/Accepted:** 17.02.2014

*Türkderm-Deri Hastalıkları ve Frengi Arşivi Dergisi, Galenos Yayınevi tarafından basılmıştır.
Turkderm-Archives of the Turkish Dermatology and Venerology, published by Galenos Publishing.*

Resim 1. Tüm el tırnaklarında onikoliz ve kahverengi pigmentasyon

Resim 2. Sağ el tırnaklarındaki onikoliz ve kahverengi pigmentasyonun yakından görünümü

KOH preparat incelemesinde fungal elemanlara rastlanmadı. Tam kan sayımı ve rutin biyokimyasal incelemeler normal sınırlardaydı. Hastaya doksisisiklin kullanımına sekonder foto-onikoliz tanısı konuldu. Sorumlu ilaç enfeksiyon hastalıkları kliniği ile konsülte edilerek kesildi. Hastaya tırnakların travmadan korunması, uzun süreli su temasının engellenmesi, güneşten korunma ve lokal bakım önerildi. Hasta bruselloz tablosuna yönelik alternatif tedaviler için enfeksiyon hastalıkları kliniğine yönlendirildi.

Tartışma

Doksisisiklin sistemik yan etkilerinin yanı sıra fototoksik reaksiyonlara neden olabilir. Foto-onikoliz, uzun süreli ve yoğun ultraviyole maruziyetini takiben oluşan onikoliz tablosudur ve tetrasiklin türevleri, psöralen ve florokinolonların alımını takiben görülebilen nadir bir fototoksik

reaksiyondur^{1,2}. Doksisisiklinin fototoksik etkileri ultraviyole A ve ultraviyole B ile tetiklenebilir². Doksisisiklinin fotosensitivite ve fototoksik reaksiyonlara yol açmasında lumidoksisisiklin adı verilen doksisisiklin foto ürünü rol aldığı düşünülmektedir³. Onikoliz tablosunun ilacın kesilmesini takiben birkaç ay içerisinde gerilediği bildirilmektedir². Pazzaglia ve ark. peridontal hastalık için doksisisiklin kullanan ve foto-onikoliz gelişen 13 yaşında erkek hasta sunmuşlardı. Bu olguda doksisisiklin tedavisi başladıktan 1 hafta sonra el ve ayak tırnaklarında foto-onikoliz gözlenmiş ve ilaç kesildikten 3 ay sonra tablo gerilemişti⁴. Olgumuz kliniğimize tekrar başvurmadığı için klinik gerileme olup olmadığı ile ilgili bilgi edinilemedi. Foto-onikoliz tablosunda genellikle tırnağın santral kısmı etkilenir. Ayak tırnaklarının UV maruziyeti daha az olduğu için, ayak tırnaklarında foto-onikoliz görülmesi el tırnaklarına göre daha nadirdir². Bizim olgumuzda foto-onikoliz tablosu her iki el tırnaklarıyla sınırlıydı ve ayak tırnakları etkilenmemişti. Tanı genellikle klinik değerlendirilme ile konulur². Tanıda onikoliz tablosuna neden olabilecek dermatolojik hastalıklar (fungal hastalıklar, psoriasis, liken planus, histiyositoz, atopik dermatit, kontakt dermatit), sistemik hastalıklar (kollajen doku hastalıkları, tiroid bozuklukları, anemi), lokal nedenlerin (kimyasal, fiziksel, kozmetik, travmatik) ve porfirilerin dışlanması önem arz eder. Porfiriler sıklıkla foto-onikolize neden olabileceğinden ayırıcı tanıda ele alınmalıdır². Olgumuzda klinik tabloyu açıklayacak başka bir neden yoktu. Doksisisiklin sık tercih edilen bir antibiyotik olmasına rağmen literatürde az sayıda doksisisiklin kullanımına sekonder foto-onikoliz olgusu rapor edilmiştir. Foto-onikolizin çocuklarda çok sayıda tırnağı etkilemesi nadirdir^{2,5}. Olgumuz bu yönü ile ilgi çekiciydi. Foto-onikoliz, sıklıkla tetrasiklinlerin indüklediği bir durum olsa da literatürde non steroid anti enflamatuvar ilaçlar, psöralen, florokinolonlar, kemoterapötikler, retinoidler ve zidovudin kullanımı ile ilişkili olgular rapor edilmiştir⁶⁻⁸. Tedavi ilacın kesilmesi ve lokal bakımı içerir. Tırnakların olabildiğince kısa kesilmesi, güneşten korunmak, travmadan ve iritan ajanlarla temasdan kaçınılması, uzun süreli su temasının engellenmesi tedavide önem arz eder².

Sonuç

Doksisisiklin fototoksik reaksiyonlara neden olabilir. Doksisisiklin tedavisi verilen hastalara güneşten korunmanın önemi vurgulanmalı ve hastalar doksisisiklinin olası foto-onikoliz yan etkisi hakkında bilgilendirilmelidir.

Kaynaklar

1. Badri T, Ben Tekaya N, Cherif F, et al: Photo-onycholysis: two cases induced by doxycycline. Acta dermato-venereol Alp Panonica Adriatic 2004;13:135-6.
2. Rabar D, Combemale P, Peyron F: Doxycycline-induced photo-onycholysis. J Travel Med 2004;11:386-7.
3. Shera CR, Olak GA, Morrison H, et al: Phototoxicity of lumidoxycycline. Cutis 1981;27:5354.
4. Pazzaglia M, Venturi M, Tosti A: Photo-onycholysis caused by an unusual beach game activity: A pediatric case of a side effect caused by doxycycline. Pediatr Dermatol 2014;31:26-7.
5. Yong CK, Prendiville J, Peacock DL, et al: An unusual presentation of doxycycline induced photosensitivity. Pediatrics 2000;106:13.
6. Jeanmougin M, Morel P, Civatte J: Photo-onycholysis induced by doxycycline. Ann Dermatol Venereol 1982;109:165-6.
7. Baran R, Juhlin L: Drug-induced photo-onycholysis. Three subtypes identified in a study of 15 cases. J Am Acad Dermatol 1987;17:1012-6.
8. Baran R, Juhlin L: Photoonycholysis. Photodermatol Photoimmunol Photomed 2002;18:202-7.